

חכמות נשים

כסלו התשע"ד

בס"ד

מבחן ראשון

"פני הלכה- ליקוטים ב" / הרב מלמד, פרקים א'-ד'

שם: _____

כיתה: _____

אולפנה: _____

פרק ראשון- בין אדם לחברו

1. "ואהבת לרעך כמוך. אמר ר' עקיבא זה כלל גדול בתורה". (6 נק')
מדוע בחר ר' עקיבא דוק במצוה זו לומר עליה שהיא כלל גדול? סמני שלוש תשובות נכונות.

- א. היא המצוה החשובה ביותר מכל מצוות התורה
- ב. שכל מצוות בין אדם לחברו נכללות בה
- ג. לא ניתן לקיים חלק ניכר ממצוות בין אדם לחברו בלי אהבה- יחס אישי
- ד. רוב המצוות שאנו מצווים שייכות לבין אדם לחברו
- ה. כי יש כאן ציווי על הרגש וקשה לאדם לשלוט ברגשותיו
- ו. שאף המצוות של בין אדם למקום תלויות באהבת הבריות
- ז. אהבה היא יסוד המשפחה ויסוד העולם
- ח. מי שאינו אוהב את הבריות, לא עוסק ביישובו של עולם

2. "לא תשנא את אחיך בלבבך" (4 נק').

האם יש מצב שמותר לשנוא את האח?

- א. אין מצב כזה שמותר לשנוא.
- ב. אסורה שנאת חנם, אך שנאה שאיננה בחינם- מותרת.
- ג. מצוה לשנוא רשע- אדם שעובר עבירות להכעיס ופוגע באנשים באופן עקרוני ושיטתי.
- ד. אסור לשנוא כלפי חוץ, אך בפנימיות הלב מותר.

3. "בצדק תשפוט את עמיתך". כיצד פרשו חכמים את הפסוק? (4 נק')

4. הגדירי את המושגים: (4 נק')

א. רכילות _____

ב. לשון הרע _____

ג. הוצאת שם רע _____

ד. בעל לשון הרע _____

5. א. מתי מותר לספר דברים רעים על חבר? תשובה אחת (2 נק'). כל תשובה נוספת מזכה בנקודת בונוס.

ב. מהם התנאים לכך? (2 נק') _____

6. מחשב המוצב בכיתה, נפל ונשבר עקב אי זהירות שנקטה שלומית. כיצד על החברות שראו את המעשה להגיב? (4 נק')

א. לא להלשין ולא לספר למורה מי שברה את המחשב.

ב. לא לספר לשון הרע ולא לספר מה קרה.

ג. להשפיע על שלומית לקבל על עצמה את האחריות ואם לא תסכים, הקבוצה תשלם את הנזק.

ד. להשפיע על שלומית לקבל על עצמה את האחריות והנזק ואם לא תסכים לספר למורה מי שברה

את המחשב.

פרק שני- הלכות אמירת אמת

7. לפניך רשימת מקרים. סמני מה נכון/ לא נכון (12 נק').

לא נכון	נכון	
		א. מותר לשנות מהאמת כדי להשלים בין איש לרעהו
		ב. מותר לשנות מהאמת בדברים שפוגעים בזולת למטרה נעלה
		ג. מותר להיות עד, אעפ"י שלא ראה את המעשה. כדי שבית המשפט ישפוט דין צדק
		ד. כל מי שראה דבר שעשוי להועיל לדיון בבית הדין, מצוה עליו להעיד
		ה. דיינים שחשים סתירה בין האמת הפנימית שלהם לבין כללי המשפט, עליהם לפרוש מהדין
		ו. תלמיד הנוכח במשפט ונראה לו שרבו טועה, אסור לו להתערב בדיון, מפני כבוד רבו

8. נאמר "מאזני צדק, אבני צדק, איפת צדק והין צדק יהיה לכם" (ויקרא ל"ט, ל"ו) . (4 נק')

א. מה פירוש הפשט?

ב. מה פירוש הדרש?

9. מיהו "מחוסר אמנה"? (4 נק')

ב. דוגמה:

כל דוגמה נוספת , מזכה בנקודת בונוס!

10. א. מתי יכול בית הדין לכוף אדם לקיים את הדברים שהבטיח? (2 נק')

ב. מתי האדם בעצמו מחויב בקיום האמת אך בית הדין אינו יכול לכוף אותו? (2 נק')

ג. מהו מנהג חסידים בקיום מידת האמת? (2 נק')

11. סמני מותר/ אסור (16 נק')

אסור	מותר	
		א. מותר לשנות מפני השלום גם כשהשקר גורם בושה או נזק לאחר
		ב. מותר לשנות לשם שמירת צניעות ולמנוע בושה
		ג. אדם שאינו אמין לרוב, ונכשל באמירת שקר, אסור לו לשנות מפני השלום
		ד. מותר לשקר למען כבוד ההורים
		ה. מותר להעתיק במבחן כאשר כל התלמידים מעתיקים
		ו. אפשר לשבח כלה ביום חתונה אעפ"י שהשבח מוגזם
		ז. מותר לאדם לשנות כדי למנוע מעצמו בושה
		ח. מותר לשנות מפני התקוה לשלום אף אם לא ברור שהשקר יביא לשלום

פרק שלישי- גניבת דעת

12. א. מהי גניבת דעת? (2 נק')

ב. הדגימי: (2 נק')

כל דוגמה נוספת מזכה בנקודת בונוס!

13. ר' יונה כותב בספרו שערי תורה (שער ג', קפ"ד) שחטא "גניבת דעת" חמור יותר מהגזל. מדוע? (4 נק')

14. א. סמני נכון / לא נכון (4 נק')

לא נכון	נכון	
		א. מותר לגנוב דעתו של נוכרי
		ב. אם נעה חושבת ואומרת דברים טובים מאוד לטליה, חובה על טליה להעמיד את נעה על טעותה שהערכה שלה מוגזמת
		ג. אסור להזמין אורח שאינך מעוניין שיבוא והמארח יודע שאין לאורח פנאי לבוא אליו
		ד. לגנוב את דעתו של אדם כדי לכבדו

פרק רביעי- הלכות גניבה

15. מה ההבדל בין גזל לגניבה? (4 נק')

בהגדרה: _____

בעונש: _____

16. מה הדין במקרים הבאים? (16 נק')

אסור	מותר	מותר, אך ראוי להחמיר
		א. גוי שחישב את חובו ליהודי, טעה וסבר שעליו לשלם יותר, אין היהודי חייב לתקנו
		ב. לקחת חפץ ששוויו מועט ללא רשות הבעל, כשבעל החפץ נמצא במקום
		ג. להשתמש בעט של חברתי לספסל הלימודים ללא רשותה, שידוע שחברתי אינה קפדנית ואינה קמצנית
		ד. הלוקח מחברו על מנת להחזיר בלא רשות ובלא הסכמה מראש
		ה. לקחת בגד מחברתי הגרה איתי, ללא רשות ברגע זה. כאשר מוסכם בינינו על רשות קבועה בהחלפת בגדים
		ו. לקחת חפץ מחברה בדרך צחוק כדי שהחברה תחפש את החפץ. לא להשתמש בחפץ ובסיום ה'מתיחה' להחזיר לה את החפץ
		ז. להשתמש במטריה של מישהי אחרת, מכיוון שהמטריות שלנו התחלפו בטעות
		ח. לקחת סידור של חברה ללא רשותה כשאינה במקום כדי להתפלל בו ולהחזירו למקומו